

Gymnázium Rájec-Jestřebí, o. p. s.
Komenského 240, 679 02 Rájec-Jestřebí

Pedagogická metodika pro řešení rizikového chování studentů

Vypracovala: Mgr. Hana Nejezchlebová

4. 9. 2023

Manuál obsahuje stručný doporučený postup z hlediska pedagoga (za předpokladu informování vedení školy a spolupráce se školním metodikem prevence a výchovou

poradkyní k následujícím osmi oblastem rizikového chování studentů: (viz Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, přílohy č. 1, 4, 6, 7, 9, 11, 12 a 13)

1) Návykové látky – drogy

4) Alkohol u dětí školního věku

6) Šikanování ve škole

7) Kyberšikana

9) Vandalismus

11) Záškoláctví

12) Krádeže

13) Tabák u dětí školního věku

NÁVYKOVÉ LÁTKY – DROGY

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. **V případě přistižení studenta při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit!**
2. **Návykovou látku odebrat za přítomnosti další osoby (ŠMP, výchovné poradkyně, kolegy...)** a s použitím ochranných pomůcek. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením studenta, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy, a s jakým výsledkem.
3. V případě, kdy je **student pod vlivem NL** do té míry, že je **ohrožen na zdraví a životě**, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá **lékařskou službu a Policii ČR**.
4. **Není-li student schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce** a vyzve jej, **aby si žáka vyzvedl**, neboť není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění bude provedeno i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. Jestliže **není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů**.
5. V případě důvodného podezření na intoxikaci studenta **může pedagogický pracovník dát podnět školní metodice prevence (ŠMP) k provedení orientačního testu na přítomnost NL (zkouška ze slin, z potu) ze zákona §16 z. č. 379/2005 Sb.**
6. Jestliže má pracovník **důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vyrozumět příslušné oddělení Policie ČR. Pokud se jednání dopustila osoba mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce.**
7. V případě, kdy **pracovníci naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, nepodrobují ji žádnému testu** ke zjištění její struktury a **uvědomí o nálezů vedení školy a Policii ČR**, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
8. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, nepodrobují ji žádnému testu** ke zjištění její struktury a **uvědomí o nálezů vedení školy a sepíše stručný záznam s vyjádřením studenta**, u kterého byla látka nalezena, datum, místo, čas nálezů a jméno žáka. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. O nálezů vyrozumí **Policii ČR**, popř. přivolají **lékaře**, který se dostaví v případě, že to vyžaduje **zdravotní stav studenta**.
9. V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že **některý ze studentů má NL u sebe, jedná se o důvodné podezření z trestného činu, nebo přestupku**, a proto **bezodkladně vyrozumí Policii ČR**, zkonzultují s ní další postup a **informují zákonného zástupce nezletilého žáka**. Student je do příjezdu policie pod dohledem. **Nesmí se u něj provádět osobní prohlídka!**

ALKOHOL

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. V případě přistižení studenta při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v **další konzumaci zabránit!**
2. Alkohol odebrat za přítomnosti další osoby (ŠMP, výchovné poradkyně, kolegy...). O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením studenta.
3. V případě, kdy je **student pod vlivem alkoholu** do té míry, že je **ohrožen na zdraví a životě**, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá **lékařskou službu a Policii ČR**.
4. Nehrozí-li akutní nebezpečí, **zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy**.
5. **Není-li student schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce** a vyzve jej, **aby si žáka vyzvedl**, neboť není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění bude provedeno i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. Jestliže **není zákonný zástupce dostupný**, vyrozumí škola **orgán sociálně právní ochrany** a **vyčká jeho pokynů**.

ŠKOLNÍ ŠIKANOVÁNÍ

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. **Informuji užší realizační tým (vedení školy, školní metodik prevence (ŠMP) a výchovná poradkyně (VP))** popř. třídního učitele (TU), a předám mnou zjištěné skutečnosti.

DALŠÍ POSTUP ve spolupráci se ŠMP (popř. dalšími členy užšího realizačního týmu) – viz **Manuál pro řešení rizikového chování studentů**

KYBERŠIKANA

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. Zajistěte **ochranu oběti**. Kontaktujte operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd. Informujte **užší realizační tým**.
2. Zajistěte **dostupné důkazy s podporou IT kolegy**.
3. Důkladně vyšetřete všechny souvislosti se zjištěným incidentem, **žádejte dostupnou pomoc** (IT expert, PPP, policie,...) a kontaktujte a spolupracujte s webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo.
4. Zvolte takové **opatření a řešení**, které je **odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil**.
5. **Informujte a poučte rodiče** (postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u klasické šikany) o tom, koho mohou kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.)
6. **Žádejte konečný verdikt všech zainteresovaných institucí a dalších subjektů** (rodiče).
7. **Postihy agresorů** (v souladu se Školním řádem a Krizovým scénářem).

VANDALISMUS

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. **Dalšímu ničení a vandalismu bezprostředně zabránit!**
2. **Informovat ŠMP a členy užšího realizačního týmu a konzultovat s nimi další postup:**
3. **Náhradu škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil** (u nezletilých po jejich zákonném zástupci).
4. **Vyrozumět zákonné zástupce v případě, že žáci nejeví ochotu k nápravě, a dohodnout s nimi způsob náhrady škody.**
5. **Jedná-li se o škodu většího rozsahu vyrozumět Policii ČR a oznámit podezření na spáchání přestupku proti majetku** (příp. trestného činu).
6. U škod, které se dají nahradit tak, že je mohou opravit studenti, preferujeme tento způsob náhrady.
7. **O způsobené škodě provedeme záznam, ze kterého budou vyplývat všechny důležité skutečnosti.**
8. **Snažit se dobrat příčiny a s ní následně pracovat. V případech opakovaného jednání a výchovných opatření je třeba hlásit případ na OSPOD.**

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. Čím dříve je záškoláctví odhaleno, tím lépe pro studenta. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro **analýzu případu**, spojit se s rodiči.
2. **Informovat ŠMP, výchovnou poradkyni, vedení školy a konzultovat s nimi další postup:**
3. Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, **navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření**, aby se situace neopakovala.
4. Rozmáhá-li se záškoláctví ve velkém a máme-li podezření a na hrozbu závislostí, **spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou**, popř. s krizovými centry.
5. Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké **postavení má problémový žák**. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, předat ho do péče PPP.
6. **Pomoci studentovi při návratu do třídy**. Doprovodit ho při prvním vstupu do kolektivu. Nemluvit o tom. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru. **Domluvit se s rodiči na těsném kontaktu**, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.
7. Učitel se musí zamyslet nad vlastními pocity ve vztahu k problémovému žákovi. Měl by smazat všechny předchozí špatné zkušenosti s ním, zbavit se předsudků a postavit všechny žáky na stejnou „startovní čáru“.

KRÁDEŽE

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. **Informujte o zjištěné skutečnosti krádeže vedení školy, ŠMP a výchovnou poradkyni a konzultujte s nimi další postup:**
2. Každý, kdo se **dopustí krádeže na školní půdě**, by měl mít možnost **pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy**.
3. **Pečlivě se zabývejte příčinami**. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
4. S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu. **Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem** – trvejte na tom, aby **zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci**.

5. **Zákonné zástupce zloděje vyrozumívejte vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly.**
6. Jestliže se jedná o **škodu většího rozsahu, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majtkové povahy.**
7. O **krádeži a jejím šetření proved'te záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...**

TABÁK

Doporučený postup z hlediska pedagoga:

1. **V případě přistižení studenta při užívání tabáku a kouření v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit!**
2. **Zdroj odebrat za přítomnosti další osoby (ŠMP, výchovné poradkyně, kolegy...).** O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením studenta.
3. V případě, kdy je student **ohrožen na zdraví a životě**, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá **lékařskou službu a Policii ČR.**
4. Nehrozí-li akutní nebezpečí, **zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.**